

Ι. Πρόγραμμα μαθημάτων ακαδημαϊκού έτους 2011-12

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

1. Αρχαία Ελληνική Φιλολογία

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Υ)			
Εξάμ.	Κωδ.	Μάθημα	Διδάσκων
I	ΦΥ1100	α) Ρητορεία	Στ. Μερσινιάς Χ. Αυγερινός Δ. Ράιος
	ΦΥ1110	β) Ομήρου <i>Οδύσσεια</i>	Γ. Ζωγράφου (2 τμήματα)
III	ΦΥ3132	α) Τραγωδία: Ευριπίδου <i>Βάκχαι</i>	Ε. Γκαστή Α. Γκάρτζιου
	ΦΥ3934	β) Φιλοσοφική <i>Αριστοτέλους Φυσικά</i>	Πεζογραφία: Μ. Λιάτση (Π.Δ.407/80)
V	ΦΥ5150	α) Επική ποίηση: Ομήρου <i>Ιλιάς</i> (Α, Ι)	Ι.Ν. Περυσινάκης
	ΦΥ5163	<i>Ησιόδου Θεογονία</i>	Α. Ζωγράφου
	ΦΥ5161	β) Φιλοσοφική Πεζογραφία: <i>Πλάτωνος Συμπόσιο</i>	Μ. Λιάτση
VII	ΦΥ7180	α) Λυρική Ποίηση (Ανθολογία)	Ι. Ν. Περυσινάκης Σ. Κωνσταντινίδη
	ΦΥ7190	β) Τραγωδία: Αισχύλου <i>Αγαμέμνων</i>	Ε. Γκαστή
ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΕΥ)			
III	ΦΕ0251	Ελληνική Λογοτεχνία των ρωμαϊκών χρόνων	Δ. Ράιος
V	ΦΕ0213	Εισαγωγή στην Παπυρολογία	Ε. Χουλιαρά
V	ΦΕ0222	Μυθολογία	Α. Ζωγράφου
VII	ΦΕ0252	Μετρική	Στ. Μερσινιάς

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Υ)

Εξαμ.	Κωδ.	Μάθημα	Διδάσκων
II	ΦΥ2120	α) Ιστοριογραφία: <i>Ηρόδοτος</i> <i>Θουκυδίδης</i>	Γ. Ζωγράφου Χ. Αυγερινός
	ΦΥ2315	β) Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία	Ι. Ν. Περυσινάκης Δ. Ράιος Α. Γκάρτζιου Ε. Χουλιαρά Μ. Λιάτση
IV	ΦΥ4143 ΦΥ4140	Τραγωδία: Σοφοκλέους <i>Αίας</i> <i>Ηλέκτρα</i>	(Π.Δ.407/80) Ε. Γκαστή
VI	ΦΥ6170 ΦΥ6173	Κωμωδία: Αριστοφάνους <i>Βάτραχοι</i> <i>Θεσμοφοριάζουσαι</i>	Α. Ζωγράφου (Π.Δ.407/80)
VIII	ΦΥ8200	Ελληνιστική ποίηση	Ι. Ν. Περυσινάκης Στ. Μερσινιάς

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΕΥ)

VI	ΦΕ0223	Θρησκεία	Α. Ζωγράφου
	ΦΕ0225	Εισαγωγή στη Μυκηναϊκή Φιλολογία	Σ. Κωνσταντινίδη
VIII	ΦΕ0274	Αριστοτέλους Περί Ερμηνείας	Μ. Λιάτση

2. Λατινική Φιλολογία

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Υ)			
Εξάμ.	Κωδ.	Μάθημα	Διδάσκων
I	ΦΥ1303	Λατινική Πεζογραφία	Μ.Παπαδημητρίου (2 τμήματα) Φ. Πολυμεράκης (2 τμήματα)
V	ΦΥ5330	Λατινικό Μυθιστόρημα	Δ. Ράιος Ε. Καρακάσης
ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΕΥ)			
V Κλ.	ΦΕ0366	Λατινικό Μυθιστόρημα	Δ. Ράιος Ε. Καρακάσης
VII	ΦΕ0700	Λατινική Βουκολική Ποίηση	Ε. Καρακάσης

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Υ)			
Εξάμ.	Κωδ.	Μάθημα	Διδάσκων
II	ΦΥ2314	Ρωμαϊκή Ιστοριογραφία	Μ. Παπαδημητρίου Ε. Χουλιαρά
IV	ΦΥ4321	Βιργιλίου <i>Αινειάδα</i> (για τους παλαιούς)	Φ. Πολυμεράκης
	ΦΥ4320	Ρωμαϊκή Ελεγεία ή	Ε. Χουλιαρά
	ΦΥ4938	Ρωμαϊκή Τραγωδία: <i>Σενέκα Φαίδρα</i>	Δ. Ράιος
VI	ΦΥ6341	Ελεγεία ή	Ε. Χουλιαρά
	ΦΥ6342	Ρωμαϊκή Τραγωδία: <i>Σενέκα Φαίδρα</i>	Δ. Ράιος
VIII	ΦΥ8350	Κωμωδία: Πλαύτου <i>Μέναιχμοι</i>	Δ.Ράιος
	ΦΥ8352	Τερεντίου <i>Ευνούχος</i>	Μ.Παπαδημητρίου
ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΕΥ)			
VI	ΦΕ0373	Λατινική Λυρική Ποίηση –	Ε. Καρακάσης
VIII		Κάτουλλος	

- Το μάθημα Ομήρου Οδύσσεια για τους φοιτητές των παλαιότερων ετών (που το έχουν ήδη δηλώσει) θα διδαχτεί μόνο μια φορά ακόμη κατά το εαρινό εξάμηνο από την κ. Αριάδνη Γκάρτζιου-Τάττη.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ακαδημαϊκού έτους 2010-2011

1. Για τους φοιτητές που θα εισαχθούν στο Τμήμα Φιλολογίας από το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 τα μαθήματα της Αρχαίας Ελληνικής και Λατινικής Γλώσσας και της αντίστοιχης Θεματογραφίας θα γίνονται σε ολιγομελή τμήματα με τη μορφή πρακτικών ασκήσεων στο πλαίσιο της λειτουργίας του Εργαστηρίου Κλασικής Φιλολογίας με την εποπτεία του εκάστοτε Διευθυντή του. Σκοπός αυτών των μαθημάτων θα είναι αφενός μεν η εμπέδωση της Γραμματικής και του Συντακτικού με απώτερο στόχο την κατανόηση και τη ΝΕ απόδοση ΑΕ και Λατινικών κειμένων από τους προπτυχιακούς φοιτητές, και αφετέρου η πρακτική εξάσκηση των μεταπτυχιακών φοιτητών Κλασικής Ειδίκευσης Α' και Β' κύκλου σε θέματα διδακτικής μαθημάτων της Κλασικής Φιλολογίας. Ο αριθμός των φοιτητικών τμημάτων, το ωρολόγιο πρόγραμμα, η αξιολόγηση και κατοχύρωση της επίδοσης των προπτυχιακών φοιτητών που θα παρακολουθούν τα εν λόγω μαθήματα θα καθοριστούν στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους 2010-2011.
2. Σε κάθε μάθημα αρχαίας ελληνικής φιλολογίας και λατινικής φιλολογίας εξετάζεται υποχρεωτικά η γραμματική και το συντακτικό της αρχαίας ελληνικής και λατινικής γλώσσας αντίστοιχα. Επίσης, σε κάθε μάθημα αρχαίας ελληνικής φιλολογίας και λατινικής φιλολογίας περιλαμβάνεται και εξετάζεται υποχρεωτικά το αντίστοιχο κεφάλαιο από την αρχαία ελληνική και τη λατινική γραμματολογία αντίστοιχα.
3. Στα υποχρεωτικά μαθήματα του Τμήματος η διαίρεση των ακροατηρίων σε δύο ή περισσότερα τμήματα γίνεται αλφαβητικά από τη Γραμματεία του Τμήματος, ως εξής: Όταν τα τμήματα είναι δύο, από Α-ΜΑ και ΜΕ-Ω· όταν τα τμήματα είναι τρία, Α-ΚΑ, ΚΕ-ΠΑ και ΠΕ-Ω· όταν τα τμήματα είναι τέσσερα, Α-Ζ, Η-ΜΑ, ΜΕ-Ρ και Σ-Ω· όταν τα τμήματα είναι πέντε, Α-Δ, Ε-ΚΟ, ΚΡ-ΝΙ, ΝΟ-ΣΟ και ΣΠ-Ω· όταν τα τμήματα είναι έξι, Α-Γ, Δ-ΚΑ, ΚΕ-ΜΑ, ΜΕ-ΠΑ, ΠΕ-Σ και Τ-Ω.
4. Όταν σε ένα εξάμηνο μιας Ειδίκευσης του Τμήματος προσφέρονται δύο υποχρεωτικά μαθήματα, οι φοιτητές των υπολοίπων δύο ειδικεύσεων είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθήσουν το πρώτο από τα δύο υποχρεωτικά προσφερόμενα μαθήματα. Οι φοιτητές π.χ. της Μεσαιωνικής και Νέας Ελληνικής Ειδίκευσης είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθήσουν το πρώτο από τα δύο υποχρεωτικά μαθήματα του V και VII εξαμήνου της Κλασικής Ειδίκευσης. Οι φοιτητές της Κλασικής Ειδίκευσης είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθήσουν το πρώτο από τα δύο υποχρεωτικά μαθήματα του V και VI εξαμήνου της Μεσαιωνικής και Νέας Ελληνικής Ειδίκευσης.
5. Τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα Ειδίκευσης της ΑΕΦ οργανώνονται σε ομάδες: i) Ποίηση: Οδύσσεια. Τραγωδία. Εισαγωγή στο

Αρχαίο Δράμα. ii) Πεζογραφία: Ιστοριογραφία: Ηρόδοτος, Θουκυδίδης, Ξενοφών, Ελληνική Γραμματεία των Αυτοκρατορικών Χρόνων, Φιλοσοφία: Πλάτων, Αριστοτέλης. iii) Μυθολογία, Θρησκεία, Ανθρωπολογία της αρχαίας Ελλάδας, Παπυρολογία, Παλαιογραφία και Κριτική των Κειμένων, Μυκηναϊκή Φιλολογία.

6. Για τα υποχρεωτικά μαθήματα των άλλων τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής προσφέρονται συγκεκριμένα μαθήματα από την αρχαία ελληνική ιστοριογραφία, φιλοσοφία, ρητορεία, τραγωδία το έπος και τη λατινική ιστοριογραφία. Όλα τα ΕΥ μαθήματα του Τμήματος Φιλολογίας προσφέρονται στους φοιτητές των άλλων Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής, ανεξαρτήτως εξαμήνου (με ανώτατο αριθμό 50 φοιτητών σε κάθε μάθημα).

II. Προσφερόμενα μαθήματα σε άλλα τμήματα

I. ΚΛΑΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ:

1. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

A. ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Εξάμ.	Μάθημα	Διδάσκων
I	Αττικοί Ρήτορες	Στ. Μερσινιάς (Διδ. Π.Δ.407/80, 2 τμήματα)
III	Ιστοριογραφία: Ηρόδοτος	Χ. Αυγερινός (Π.Δ.407/80, 2 τμήματα)
IV	Ομήρου <i>Ιλιάς</i>	Α. Γκάρτζιου Χ. Αυγερινός Σ.Κωνσταντινίδη

2. ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

II	Ανθολογία Ρωμαϊκής Ιστοριογραφίας	Φ. Πολυμεράκης Ε. Καρακάσης
----	-----------------------------------	--------------------------------

Από το Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας στο Τμήμα Φιλολογίας

- Αρχαία Ιστορία
- Κλασική Αρχαιολογία
- Επιγραφική
- Βυζαντινή Ιστορία
- Νεοελληνική Ιστορία
- Βυζαντινή Αρχαιολογία

Από το Τμήμα Φ.Π.Ψ. στο Τμήμα Φιλολογίας

- Εισαγωγή στη Φιλοσοφία
- Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία
- Νεοελληνική Φιλοσοφία
- Παιδαγωγική -Διδακτική

III. Περιεχόμενο μαθημάτων και εξεταστέα υλη

A. ΤΟΜΕΑΣ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

1. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Υ)

<p>ΦΥ1100 – ΡΗΤΟΡΕΙΑ – Υ (I) (Στ. Μερσινιάς, Χ. Αυγερινός)</p>
--

Τμήμα α: Στ. Μερσινιάς

1. Γενικά:

Το μάθημα εντάσσεται στα υποχρεωτικά μαθήματα του Τμήματος Φιλολογίας και προσφέρεται στους φοιτητές του 1^{ου} εξαμήνου. Διδάσκεται και εξετάζεται παράλληλα με το μάθημα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

2. Ύλη του μαθήματος:

A. Εισαγωγή:

Οι έννοιες ρήτωρ, ρητορεία, ρητορική. Οι παράγοντες ανάπτυξης της ρητορείας. Διαδικασία σύνθεσης του ρητορικού λόγου, μέρη και είδη του ρητορικού λόγου.

B. Κείμενα:

(i) Αντιφών, *Φαρμακείας κατά της μητριιάς*

(ii) Λυσίας, *Περί του σηκού*.

3. Προτεινόμενα συγγράμματα:

α. *Lysiae Orationes*, εκ. C. Hude, Oxford 1912.

β. L. Pernot, *La rhétorique dans l' antiquité*, Paris 2000 (μτφρ. Ξ. Τσελέντη, *Η Ρητορική στην αρχαιότητα*, Αθήνα 2005).

γ. G. Kennedy, *A New History of Classical Rhetoric*, Princeton- New Jersey 1994, μτφρ. Ν. Νικολούδης, *Ιστορία της Κλασικής Ρητορικής*, Αθήνα 2003⁴ (2000).

Τμήμα β: Χ. Αυγερινός

1. Το μάθημα εντάσσεται στα υποχρεωτικά μαθήματα του Τμήματος Φιλολογίας και προσφέρεται στους φοιτητές του 1^{ου} εξαμήνου. Διδάσκεται και εξετάζεται παράλληλα με το μάθημα των Ασκήσεων Θεματογραφίας Ι.

Ύλη του μαθήματος:

A. Εισαγωγή:

Οι έννοιες ρήτωρ, ρητορεία, ρητορική. Οι παράγοντες ανάπτυξης της ρητορείας. Διαδικασία σύνθεσης του ρητορικού λόγου, μέρη και είδη του ρητορικού λόγου.

B.Κείμενα:

(i) Δημοσθένης, *Ολυνθιακός Β'*

(ii) Λυσίας, *Περί του σηκού*.

3. Προτεινόμενα συγγράμματα:

α. *Lysiae Orationes*, ed. C. Hude, Oxford 1912 (ανατ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1988).

β. L. Pernot, *La rhétorique dans l' antiquité*, Paris 2000 (μτφρ. Ξ. Τσελέντη, *Η Ρητορική στην αρχαιότητα*, Αθήνα 2005).

γ. G. Kennedy, *A New History of Classical Rhetoric*, Princeton- New Jersey 1994, μτφρ. Ν. Νικολούδης, *Ιστορία της Κλασικής Ρητορικής*, Αθήνα 2003⁴ (2000).

ΦΥ1110 – ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ – Υ (I)

(Γ. Ζωγράφου)

Στόχος μαθήματος: να εξοικειωθούν καταρχήν οι φοιτητές με τη γλώσσα του αρχαιότερου και ενός από τα πιο σημαντικά έργα της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας· να προσεγγίσουν τον προβληματισμό γύρω από το ζήτημα της σύνθεσης των επών και ειδικότερα της *Όδυσσειας*· να γνωρίσουν τον κόσμο του ποιήματος (πολιτική και κοινωνική οργάνωση, οικονομία), τα ήθη και τα έθιμα που καθρεφτίζονται σε αυτό, τις ιδέες του ποιητή για θέματα όπως η θρησκεία κ.λπ., τις τεχνικές της αφήγησής του μέσα από τα υπό μελέτη χωρία.

Αναφορικά με το κείμενο, αντί για τη στερεότυπη έκδοση της Οξφόρδης θα διανεμηθεί το ακόλουθο έργο: S. West, A. Heubeck, J.B. Hainsworth, *Ομήρου Οδύσσεια. Κείμενο και ερμηνευτικό υπόμνημα*, τ. Α' Ραψωδίες Α-Θ (Μετ. Μ. Καίσαρ. Επιμ. Α. Ρεγκάκος), Αθήνα 2009.

Προτεινόμενα βοηθήματα:

1. B.B. Powell, I. Morris (εκδ.), *A New Companion to Homer. Εγχειρίδιο ομηρικών σπουδών*, τ. Γ' Ραψωδίες Ρ-Ω (Μετ. Φ. Πετίκα, Μ. Σκεμπής, Μ. Μουρατίδης. Επιμ. Α. Ρεγκάκος), Αθήνα 2009.

2. *Επιστροφή στην Οδύσσεια. Δέκα κλασικές μελέτες*. Επιλογή και επιμέλεια Δ. Ιακώβ, Ι. Καζάζης, Α. Ρεγκάκος, Θεσ/νίκη 1999.

Θα διανεμηθεί συμπληρωματική βιβλιογραφία στην αρχή των παραδόσεων.

ΦΥ3132 – ΤΡΑΓΩΔΙΑ: ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΒΑΚΧΑΙ – Υ (ΙΙΙ)
(Ε. Γκαστή & Α. Γκάρτζιου-Τάττη)

Τμήμα α:

Ύλη εξετάσεων:

1. Οι παραδόσεις των μαθημάτων (μετάφραση του έργου από την διδάσκουσα στα e-courses).
2. A. Lesky, *Η τραγική ποίηση των αρχαίων ελλήνων*, Τόμος Β', *Ο Ευριπίδης και το τέλος του είδους* μτφρ. Ν.Χ. Χουρμουζιάδη, ΜΙΕΤ Αθήνα 1993, σσ. 9-31, 358-382, 394-418.
3. E.R. Dodds, *Ευριπίδου Βάκχαι*. Κριτική και ερμηνευτική έκδοση, μτφρ. Γ. Πετρίδου και Δ. Σπαθάρας, εκδόσεις Καρδαμίτσα, Αθήνα 2004.

Στις εξετάσεις θα ζητηθούν:

1. Κριτική μετάφραση ενός χωρίου.
2. Σχολιασμός που θα αφορά τα ιαμβικά και τα λυρικά μέρη (δομή, λειτουργία, ένταξη του χορικού, θέματα που κυριαρχούν στο χορικό).
3. Μετρική ανάλυση 2-3 στίχων (ιαμβικό τρίμετρο).
4. Ανάλυση κριτικού υπομνήματος, γραμματικές και συντακτικές παρατηρήσεις.
5. Γραμματολογικές παρατηρήσεις που θα αφορούν το έργο *Βάκχαι* (η παράδοση του μύθου και οι καινοτομίες που υιοθετεί ο Ευριπίδης, σκηνικά προβλήματα του έργου, δομή του έργου κ.λ.π.) και τον Ευριπίδη γενικότερα (βιογραφικά σε σχέση με τα testimonia, ύφος και γλώσσα, ο Ευριπίδης ως στοχαστής, οι θεολογικές απόψεις του Ευριπίδη κ.λ.π.).

Τμήμα β: Α. Γκάρτζιου-Τάττη

Ύλη εξετάσεων:

1. Οι παραδόσεις των μαθημάτων.
2. A. Lesky, *Η τραγική ποίηση των αρχαίων ελλήνων*, Τόμος Β', *Ο Ευριπίδης και το τέλος του είδους* μτφρ. Ν.Χ. Χουρμουζιάδη, ΜΙΕΤ Αθήνα 1993, σσ. 9-31, 358-382, 394-418.
3. E.R. Dodds, *Ευριπίδου Βάκχαι*. Κριτική και ερμηνευτική έκδοση, μτφρ. Γ.Πετρίδου και Δ. Σπαθάρας, εκδόσεις Καρδαμίτσα, Αθήνα 2004.
4. J.-P. Vernant, P.Vidal-Naquet, *Μύθος και τραγωδία στην αρχαία Ελλάδα*, τόμ. Β', μτφρ. Αριάδνη Τάττη, εκδ. Ι. Ζαχαρόπουλος, Αθήνα 1991.

ΦΥ3934 – ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ: ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ –
Υ(ΙΙΙ)
(Μ. Λιάτση)

Γενικά:

Εισαγωγή στην αριστοτελική σύλληψη της Ψυχής και στον προσδιορισμό του γενικού χαρακτήρα του *katheti* που είναι „*physei*“. Συστηματική γνωριμία με τις σημαντικότερες αρχές και έννοιες της αριστοτελικής φυσικής επιστήμης-φιλοσοφίας, όπως είναι η έννοια του είδους, της ύλης, της κίνησης, της τύχης, του αυτόματου και της ανάγκης, οι οποίες εξηγούν τα φυσικά φαινόμενα και τις φυσικές μεταβολές. Τέλος, διεξοδική γνωριμία με τη θεωρία του τελικού στόχου σε *καθετί* που υπάρχει από τη φύση, δηλαδή με το περίφημο τελεολογικό μοντέλο του Αριστοτέλη, το οποίο αποτέλεσε τη βασική αφετηρία όλης της μεταγενέστερης ιστορίας της περιγραφής και ερμηνείας της φύσης.

Κείμενο:

Aristotelis, *Physika*, recognovit brevique adnotatione critica instruxit W. D. Ross, Oxford 1950.

Ερμηνευτικά υπομνήματα:

- H. Wagner, *Aristoteles. Physikvorlesung* (= *Aristoteles, Werke in deutscher Übersetzung*, hrsg. v. H. Flashar, Band 11), Berlin 1967.
- W. Charlton, *Aristotle's Physics Books I-II*, Oxford 1980.

Βασικό βοήθημα:

Ingemar Düring, *O Aristotelis. Parousiasi kai ermineia tis skepsis tou*, Β' tomos, Athina 1994.

**ΦΥ5150 – ΕΠΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ: ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ – Υ (V)
(I. N. Περυσινάκης)**

1. Κείμενο: ραψ. Α, Ι (Oxford Classical Text)

2. Βοηθήματα:

- Lesky, *Ιστορία της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας*, μετάφρ. Α. Τσοπανάκη, Θεσσαλονίκη 1981, σσ. 41-132 (πλην 80-97).
- M. Finley, *Ο κόσμος του Οδυσσέα*, μετάφρ. Σ. Μαρκιανού, εκδ. οίκος Σιδέρη, Αθήνα 1966.
- E.R. Dodds, *Οι Έλληνες και το παράλογο*, μετάφρ. Γ. Γιατρομανωλάκη, εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1977, σσ. 21-68.

Διδάσκεται: Εισαγωγή στον Όμηρο και στην *Ιλιάδα*. Ομηρική διάλεκτος και δακτυλικό εξάμετρο. Ερμηνεύεται επί τροχάδην η ραψωδία Α και αναλυτικά η ραψωδία Ι. Εξετάζονται οι δύο ραψωδίες και τα παραπάνω βοηθήματα. Διανέμεται βιβλιογραφία.

Διανέμεται ως βοήθημα ο 1^{ος} και 3^{ος} τόμος της σειράς του G.S. Kirk (ed.), *Ομήρου Ιλιάδα* (ελλην. μετάφραση University Studio Press).

ΦΥ5163 – ΕΠΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ: ΗΣΙΟΔΟΥ ΘΕΟΓΟΝΙΑ – Υ (V)
(Α. Ζωγράφου)

1. Περιεχόμενο και στόχοι του μαθήματος

Α. Εισαγωγή:

- Χαρακτηριστικά της προφορικής ποίησης, προφορική σύνθεση και παράδοση.
- Το πρόβλημα της ιστορικότητας του Ησιόδου: "βιογραφικές" πληροφορίες μέσα από τα ίδια τα ησιόδεια ποιήματα και λογοτεχνικές βιογραφίες .
- Γλώσσα και ύφος της *Θεογονίας*.
- Πρότυπα/παράλληλα από την Ανατολή και την Αίγυπτο.
- Θεογονική και διδακτική ποίηση.
- Ησιόδος και φιλοσοφία.
- Η επίδραση του Ησιόδου μέχρι την ελληνιστική εποχή.
- Τα έργα του ησιοδικού *corpus* εκτός από τη *Θεογονία* και τα *Έργα και Ημέραι*.

Β. Θεογονία:

Γλωσσική επεξεργασία, υφολογική ανάλυση (κατάλογοι, ετυμολογικό παιχνίδι κ. α.) και ερμηνεία με στόχο κυρίως την ανάδειξη των θεματικών ιστών που διατρέχουν το ποίημα εξασφαλίζοντας την ενότητά του, όπως ο μύθος της διαδοχής, η διανομή των θεϊκών τιμών, ο αμφίσημος ρόλος των γυναικείων θεοτήτων, το μοτίβο της απάτης και της απόκρυψης.

Γ. Έργα και Ημέραι:

Μορφή, περιεχόμενο και προοπτική του ποιήματος σε σχέση με την *Θεογονία*. Σύγκριση του προοιμίου και του επεισοδίου της Πανδώρας με τις αντίστοιχες ενότητες της *Θεογονίας*. Ο μύθος των μεταλλικών γενών. Ο αΐνος του αηδονιού και του γερακιού.

2. Συγγράμματα

- Rzach (εκδ.), *Hesiodi Carmina*, Lipsiae, 1902, 1913.
- R. Lambertson, *Ησιόδος. Ο ποιητής και το Έργο του*, Αθήνα, 2005, (New Heaven - London, 1988).
- Ν. Π. Μπεζαντάκος, Χ. Κ. Τσαγγάλης (εκδ.), *Μουσάων αρχώμεθα. Ο Ησιόδος και η αρχαϊκή επική ποίηση*, Αθήνα, 2006.
-

ΦΥ5161 – ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ: ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ – Υ
(V)
(Μ. Λιάτση)

Ένας από τους σημαντικότερους πλατωνικούς διαλόγους και ένα από τα πιο γοητευτικά κείμενα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας.

Θέμα του Συμποσίου και αντικείμενο των καλεσμένων ομιλητών είναι ο Έρωτας. Πλέκονται εγκώμια στον δαιμόνιο Έρωτα, ενώ ξεδιπλώνονται οι διαφορετικές του μορφές και εκφάνσεις, από ποικίλες οπτικές γωνίες, μέχρι τη βαθμιαία «μυστική» θέαση της αληθινής Ομορφιάς από τον εραστή-φιλόσοφο.

Κείμενο:

OCT ed. I. Burnet, Oxford 1901.

Ερμηνευτικά υπομνήματα:

- I. Συκουτρής, Πλάτωνος Συμπόσιον. Κείμενον, μετάφρασις και ερμηνεία, Εστία, Αθήνα 1934 (έκτοτε πολλαπλές επανεκδόσεις).
- K. J. Dover, Plato, Symposium, Cambridge 1980.
- Ch. J. Rowe, Symposium, ed. with an Introd., transl. and comm., Warminster 1998.

<p style="text-align: center;">ΦΥ7180 – ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ (ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ) – Υ (VII) (I. N. Περουσινάκης, Σ. Κωνσταντινίδη)</p>
--

Τμήμα α: I. N. Περουσινάκης

ΚΕΙΜΕΝΑ

- Αρχιλοχος, αππ. 1, 2, 13, 19, 128, 130
- Καλλίνος απ. 1
- Τυρταίος αππ. 10, 12
- Μίμνερμος, απ. 2
- Αλκαίος, αππ. 326, 360, 364
- Σαπφώ, αππ. 16, 44, 148
- Σόλων, αππ. 4, 5, 6, 13, 16, 24, 33, 34, 36, 37
- Θέογνις, στίχοι 27-68, 101-112, 133-142, 145-158, 173-192,
- (227-232), 267-70, 315-318, 341-354, 373-406, 523-526,
- (585-590) , 619-622, 649-654, 667-686, (719-728), 865-868, 933-938.
- Ξενοφάνης, αππ. 1, 2
- Σιμωνίδη, απ. 541, 542
- Πίνδαρος, Ισθμιόνικος 1 και 2
- Βακχυλίδης, Επίνικος 3

(Οι παραπομπές των ελεγειακών και ιαμβικών ποιητών γίνονται στην έκδοση του West· του Αλκαίου και της Σαπφώς στην έκδοση των Lobel-Page· του Σιμωνίδη στον Page (PMG) του Πινδάρου και Βακχυλίδη στην έκδοση των Snell-Maehler).

Διανέμεται ως βοήθημα το βιβλίο A.W.Adkins, *Ηθικές αξίες και πολιτική συμπεριφορά στην Αρχαία Ελλάδα* (ελλην. μετάφραση I.N. Περουσινάκης,

Αθήνα, εκδ. Καρδαμίτσα 2010). Διανέμεται επίσης εκτενής επιλεγμένη βιβλιογραφία.

Η διδασκαλία και εξέταση περιλαμβάνει ερμηνεία των αποσπασμάτων με ιδιαίτερη έμφαση στις ηθικές, πολιτικές και κοινωνικές αξίες της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας.

Τμήμα β: Σ. Κωνσταντινίδη

ΚΕΙΜΕΝΑ:

- Αλκμάν: απ. 1, 3, 14(a) (b), 26, 55, 58, 59, 89.
- Σπησίχορος: απ. 185, 187, 192, 193, 209, 210, 223.
- Σαπφώ: απ. 1,2, 16, 31, 44, 47, 49, 96, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116.
- Αλκαίος: απ. 42, 308(b), 332, 357, 366, 374.
- Ίβυκος: απ. 282(a) , 286, 287, 288, 310.
- Ανακρέων: απ. 348, 357, 360, 361, 378, 395, 396.
- Σιμωνίδης: απ. 520, 521, 527, 531, 541.
- Κόριννα: απ. 654, 655.

Οι παραπομπές της Σαπφώς και του Αλκαίου γίνονται στην έκδοση E. Lobel and D.L. Page, *Poetarum Lesbiorum Fragmenta*, Oxford 1955, και των υπολοίπων στην έκδοση D.L. Page, *Poetae Melici Graeci*, Oxford 1962.

Στην ερμηνεία των πιο πάνω ποιημάτων θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη σχέση τους με το μύθο και τη λατρεία, στο βαθμό έκφρασης σ' αυτά των διαφόρων μορφών του ατομικού και κοινωνικού βίου, καθώς και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της εποχής στην οποία εντάσσονται.

ΦΥ7190 – ΤΡΑΓΩΔΙΑ: ΑΙΣΧΥΛΟΥ ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ – Υ (VII) (Ε. Γκαστή)
--

Κείμενο, μετάφραση, μέτρο, ερμηνευτικά σχόλια.

Βασική βιβλιογραφία δίνεται στους φοιτητές στην αρχή του εξαμήνου.

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΕΥ)

ΦΕ0251 – ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΩΝ ΡΩΜΑΪΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ – ΕΥ(III) (Δ.Κ. Ράιος)
--

Εισαγωγή στη Λογοτεχνία των Αυτοκρατορικών χρόνων. Απτικισμός και Δεύτερη Σοφιστική. Πεζογραφία και Χριστιανική Γραμματεία (Μυθιστόρημα, Ρητορική και Λογοτεχνική Κριτική, Ιστοριογραφία - Γεωγραφία, Φιλοσοφία, Θετικές Επιστήμες κλπ.).

Πλούταρχος: *Περί των υπό του θείου βραδέως τιμωρουμένων.* Εισαγωγή και ερμηνεία επιλεγμένων αποσπασμάτων.

Λουκιανός: *Περί του ενυπνίου.* Εισαγωγή και ερμηνεία επιλεγμένων αποσπασμάτων.

Δίων Χρυσόστομος: Εισαγωγή και ερμηνεία του *Περί ευδαιμονίας.*

Κάσσιος Δίων: *Ρωμαϊκή ιστορία.* Εισαγωγή και ερμηνεία επιλεγμένων αποσπασμάτων.

Φλάβιος Φιλόστρατος: *Βιογραφία του Απολλώνιου από τα Τύανα.* Εισαγωγή και ερμηνεία επιλεγμένων αποσπασμάτων.

Φιλόστρατος ο Λήμνιος (Γ'): *Περί του Επιστολικού χαρακτήρα.* Εισαγωγή και ερμηνεία.

Φλάβιος Φιλόστρατος: *Επιστολές.* Εισαγωγή και ερμηνεία επιλεγμένων αποσπασμάτων.

ΦΕ0213 - ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΠΥΡΟΛΟΓΙΑ – ΕΥ(V)
(Ε. Χουλιαρά)

Ορισμός, χαρακτήρας, αυτονομία και χρονικά όρια της Παπυρολογίας. Η Αίγυπτος και οι άλλοι τόποι ανεύρεσης παπύρων (Παλαιστίνη, Μεσοποταμία, ελλαδικός χώρος, Herculaneum κλπ.). Κατασκευή του παπύρινου χάρτου. Μεταγραφικό σύστημα των παπυρικών κειμένων. Γραφή των γραφένων και των αντιγραφένων. Πρακτική εξάσκηση στην ανάγνωση εγγράφων και φιλολογικών παπύρων.

ΦΕ0222 - ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ – ΕΥ(V)
(Α. Ζωγράφου)

1. Περιεχόμενο και στόχοι του μαθήματος

A.

- Προσπάθεια ορισμού του μύθου (διάκριση από τον *αἶνο*, τη *fabula*, το παραμύθι), της μυθογραφίας και της μυθολογίας.
- Χαρακτηριστικά και λειτουργίες των αρχαίων ελληνικών μύθων, πηγές για τη μελέτη τους.
- Οι μύθοι μέσα από τις λογοτεχνικές τους αποκρυσταλλώσεις, οι μύθοι σε σχέση με την τελετουργία, το πολιτικό περιεχόμενο των μύθων.

B.

Η κριτική στάση απέναντι στους μύθους, οι θεωρητικές προσεγγίσεις και σχολές ερμηνείας των μύθων από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα με έμφαση στον 20^ο αιώνα. (πρόδρομοι της συγκριτικής μελέτης των μύθων, εξελικτική θεωρία, ο μύθος ως « ασθένεια της γλώσσας », ανθρωπολογικές θεωρήσεις,

Σχολή του Cambridge, Ψυχαναλυτική ερμηνεία και Δομισμός, Ιστορική Ψυχολογία και « Παρισινή Σχολή ».

Οι παραδόσεις υποστηρίζονται από επιλογή αρχαιοελληνικών κειμένων τα οποία σχολιάζονται σε σχέση με το περιεχόμενο κάθε ενότητας. Η τραγωδία *Οιδίπους Τύραννος* αποτελεί παράδειγμα τόσο για την ψυχαναλυτική όσο και για τη δομική προσέγγιση.

2. Συγγράμματα

- R. Buxton, *Οι Ελληνικοί Μύθοι : ένας ολοκληρωμένος οδηγός*, Αθήνα, 2005 (2004).
- J.-P. Vernant, *Μύθος και σκέψη στην αρχαία Ελλάδα*, I-II, Θεσσαλονίκη, 1989 (1965).

ΦΕ0252 – ΜΕΤΡΙΚΗ – ΕΥ(VII) (Στ. Μερσινιάς)
---

1. Θεωρία:

- α. Η έννοια του ρυθμού, οι απόψεις του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη και του Αριστόξενου. Η θεωρία *περι ρυθμοῦ* στην ελληνιστική και μεταγενέστερη εποχή.
- β. Ιστορική και θεωρητική διερεύνηση του μέτρου από τον Όμηρο έως την αυτοκρατορική εποχή: Φιλόξενος, Ηλιόδωρος, Ηφαιστίων.
- γ. Μορφές του μέτρου. Απλές και σύνθετες μετρικές ενότητες.

2. Ασκήσεις:

- α. Προσωδία.
- β. Ανάλυση διαφόρων μέτρων:
  - (i) Απαγγελλλόμενοι στίχοι: (δακτυλικό εξάμετρο, ελεγειακό δίστιχο, ιαμβικό τρίμετρο, καταληκτικό τροχαϊκό τετράμετρο, αναπαιστικό τετράμετρο).
  - (ii) Αδόμενοι ή λυρικοί στίχοι (αναπαιστικό δίμετρο, χορίαμβος, χοριαμβικό δίμετρο).

Επιλεγμένη βιβλιογραφία και σημειώσεις θα αναρτώνται σε εβδομαδιαία μορφή στο e-course, στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Υ)

ΦΥ2120 – ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ: ΗΡΟΔΟΤΟΣ – Υ(II) (Γ. Ζωγράφου)

Διδακτέα ύλη:

Βιβλίο 1: 1-5, 8-13, 23-24, 30-45, 53-58, 85-91

----- 2: 19-27, 43-45, 50-58, 112-120

----- 3: 39-46, 80-82, 120-121, 133-134

----- 8: 93-96

Περιεχόμενο μαθήματος:

Εισαγωγή στην αρχαία ιστοριογραφία· εισαγωγή στον ποιητή και το έργο του: βίος και έργο· ιστορικό, πολιτικό, κοινωνικό υπόβαθρο, οφειλές στην προηγούμενη λογοτεχνία, σχέση με σύγχρονα πνευματικά ρεύματα· στάση του συγγραφέα απέναντι στη θρησκεία και το μύθο, μέθοδος, γλώσσα, ύφος. Μελετώνται, σχολιάζονται και αναλύονται, με τρόπο που να αναδεικνύονται οι ιδέες του κειμένου, τα παραπάνω χωρία.

Στόχος μαθήματος: να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τη γλώσσα της *Ιστορίας*, την ιωνική, ώστε να κατανοούν το έργο από το πρωτότυπο· να μελετηθεί και να αναδειχθεί η διττή φύση του Ηροδότου: ως ιστορικού με έμφαση στη μέθοδό του, ως λογοτέχνη με έμφαση στις επιδράσεις από την προηγούμενη και τη σύγχρονή του λογοτεχνία, αλλά και στην αφηγηματική του τεχνική. Στους στόχους του μαθήματος ανήκει και η ανίχνευση της πρωτο-ρητορικής με δείγματα ρητορείας από την *Ιστορίην*, που παραπέμπουν σε επιδεικτική ρητορική (ιπποκρατικούς, σοφιστές).

Ως προς το κείμενο, αντί για τη στερεότυπη έκδοση της Οξφόρδης, θα διανεμηθεί το ακόλουθο έργο:

D.Asheri, A. Lloyd, *Ηροδότου Ιστορία. Κείμενο και ερμηνευτικό υπόμνημα*, τ.1 Βιβλία Α-Β (Μετ. Δ. Σκουρέλλος, επιμ. Α.Ρεγκάκος), Θεσ/νίκη 2010.

Προτεινόμενα βοηθήματα:

1. E.J. Baker, I.J.F. de Jong, H. Van Wees (επιμ.), *Εγχειρίδιο ηροδότειων σπουδών* (Μετ. Κ. Δημοπούλου), Αθήνα 2007.

2. Α.Β. Ρεγκάκος, *Επινοώντας το παρελθόν*, Αθήνα 2009.

3. *Ιστορία Ηρόδοτος. Δεκατέσσερα μελετήματα*. Εκλογή-επιμέλεια Α. Μελίστα-Γ. Σωτηροπούλου, Αθήνα 2004.

Στην αρχή των παραδόσεων θα διανεμηθεί και συμπληρωματική βιβλιογραφία.

ΦΥ2120 – ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ: ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ – Υ(II)
(Χ. Αυγερινός)

1. Γενικά:

Το μάθημα ανήκει στα υποχρεωτικά αντικείμενα του Τμήματος Φιλολογίας και προσφέρεται στο 2^ο εξάμηνο σπουδών. Διδάσκεται και εξετάζεται παράλληλα με το μάθημα των Ασκήσεων Θεματογραφίας II.

2. Ύλη του μαθήματος:

Εισαγωγή στην αρχαία ιστοριογραφία. Ο βίος και το έργο του Θουκυδίδη σε συνάρτηση με το ιστορικό, πολιτικό-κοινωνικό και πνευματικό υπόβαθρο της εποχής του. Οι βασικές αρχές της ιστορικής μεθόδου του Θουκυδίδη. Το χρονολογικό σύστημα του έργου του. Η θουκυδίδεια φιλοσοφία της ιστορίας, όπως αυτή αναδεικνύεται στην Αρχαιολογία (Α 2-19). Εκλογίκευση απέναντι στη θρησκεία και το μύθο. Η αφηγηματική του τεχνική και οι δημηγορίες του. Ειδική έμφαση στο θουκυδίδειο ύφος. Σχετική βιβλιογραφία θα διανεμηθεί με την έναρξη των μαθημάτων.

Διδακτέα και εξεταστέα ύλη:

Από τα δύο πρώτα Βιβλία της θουκυδίδειας Ιστορίας θα (Κείμενο OCT: H. S. Jones - J. E. Powell, *Thucydides Historiae*) θα διδαχτούν τα ακόλουθα: Α 1-19 (προοίμιο, αρχαιολογία), Α 20-22 (μέθοδος), Α 119-146 (δημηγορίες πριν από την έναρξη των εχθροπραξιών, 1η δημηγορία του Περικλή), Β 24-54 (έναρξη εχθροπραξιών, Επιτάφιος του Περικλή, περιγραφή του λοιμού), Β 55-65 (άλλα γεγονότα, τρίτη δημηγορία, του Περικλή, αποτίμησή του από τον ιστορικό).

3. Συγγράμματα:

α. *Thucydides Historiae*, t. I, edd. H.S. Jones – J.E. Powell, (Καρδαμίτσα) Αθήνα 1970.

β. S. Hornblower, *Commentary on Thucydides*, vol. I (μτφρ. Φ. Πετίκα, επιμ. Α. Ρεγκάκος, *Θουκυδίδου Ιστορίαι 1-3*), Θεσσαλονίκη 2006.

γ. J.H. Finley, *Θουκυδίδης* (μτφρ. Τ. Κουκουλιός), Αθήνα 2006.

ΦΥ2315 – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΓΝΩΣΙΑ
(Ι.Ν. Πεrusινάκης, Δ. Ράιος, Α. Γκάρτζιου, Ε. Χουλιαρά, Μ. Λιάτση) –
Υ(II)

Περιεχόμενο

- Αρχαιογνωσία και αρχαιογνωστικές επιστήμες (Κλασική φιλολογία, Αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή ιστορία, Προϊστορική και κλασική αρχαιολογία).
- Κλασική φιλολογία: Υποκείμενο κλασικής φιλολογίας. Μεθοδολογία της κλασικής φιλολογίας. Η φιλολογική ερμηνεία. Θεωρία της φιλολογικής ερμηνείας.
- Ιστορία των κειμένων. Κριτική των κειμένων. Παλαιογραφία. Παπυρολογία. Επιγραφική.
- Ιστορία της κλασικής φιλολογίας: α) Οι Αρχές. Ελληνιστικοί χρόνοι. Ελληνορωμαϊκοί χρόνοι. Τα αρχαία σχόλια. Χρόνοι ελεύθερης πολιτείας. Χρόνοι της αυτοκρατορίας. β) Μεσαίωνας. Αναγέννηση-Ανθρωπισμός. γ) Νεότεροι Χρόνοι. δ) Βιβλιογραφικά έργα.
- Ιστορία αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας
- Ιστορία λατινικής λογοτεχνίας
- Ελληνική θρησκεία

Βιβλιογραφία

- Heinz-Günther Nesselrath, Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία τόμ. Α', Αρχαία Ελλάδα (εκδόσεις Παπαδήμα, Αθήνα 2001).
- Fritz Graf, Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία τόμ. Β', Ρώμη (μετάφραση, επιμέλεια Δ. Νικήτας, εκδόσεις Παπαδήμα, Αθήνα 2001).

ΦΥ4143 – ΤΡΑΓΩΔΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΙΑΣ – Υ(ΙV)
(Π.Δ.407/80)

1. Εισαγωγή στην Αττική τραγωδία (σύντομη επισκόπηση).
2. Εισαγωγή στον Σοφοκλή (βίος και έργο).
3. Αΐας
  - i. Εισαγωγή (θέμα, δομή, χαρακτήρες, ηθικές αξίες, 'πνευματικές συγγένειες', παράδοση κειμένου)
  - ii. Μετάφραση, Μέτρο, Ερμηνευτικός σχολιασμός επιλεγμένων χωρίων.

Θα διανεμηθούν σημειώσεις και βιβλιογραφία.

ΦΥ4140 – ΤΡΑΓΩΔΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΗΛΕΚΤΡΑ – Υ(ΙV)
(Ε. Γκαστή)

- Η παράδοση του μύθου της Ηλέκτρας στον Όμηρο, Κύπρια έπη, Ησίοδο, Πίνδαρο.
- Η δραματοποίηση του μύθου από τους τρεις τραγικούς.
- Ερμηνευτική προσέγγιση της τραγωδίας *Ηλέκτρα*.
- Κριτική της μετάφρασης.
- Παρέχονται σημειώσεις της διδάσκουσας στα e-courses.

- Κείμενο: *Sophoclis Fabulae*, ed., A.C. Pearson.

ΦΥ6170 – ΚΩΜΩΔΙΑ: ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΒΑΤΡΑΧΟΙ – Υ(VI)
(Α. Ζωγράφου)

Περιεχόμενο και στόχοι του μαθήματος

A.

Εισαγωγή στη μελέτη της κωμωδίας μέσω αριστοτελικών κειμένων και άλλων πηγών:

- Διονυσιακές καταβολές, τα δωρικά δραματικά είδη, ο τελετουργικός και κοινωνικός ρόλος του ψόγου και της αισχρολογίας,
- Δομή και τριχοτόμηση της κωμωδίας (χαρακτηριστικά, εκπρόσωποι και πρόσληψη της Αρχαίας της Μέσης και της Νέας κωμωδίας αντίστοιχα),
- Θεατρικοί αγώνες.

B.

Βάτραχοι: γλωσσική επεξεργασία και ερμηνευτική ανάγνωση με βάση τρεις κυρίως άξονες: α) μεταθεατρικότητα και παρατραγωδία (οι αριστοφάνειοι Αισχύλος και Ευριπίδης και ο ρόλος της ποίησης), β) το θέμα της κατάβασης στον Κάτω Κόσμο και τα μυθολογικά και τελετουργικά συμφραζόμενά του και γ) παιχνίδια μεταμφιέσεων και προβλήματα ταυτότητας : θεός-θνητός, μνημένος-αμύητος, ελεύθερος πολίτης-δούλος, ξένος. Η μορφή του Διονύσου καθώς και το ιστορικό και πολιτικό πλαίσιο της παράστασης των *Βατράχων* συνέχουν όλα τα επίπεδα ερμηνείας.

Συγγραμματα

- F. W. Hall et W. M. Geldart, *Aristophanis Comoediae II*, Οξφόρδη, 1978 (1901).
- M. Bowie, *Αριστοφάνης. Μύθος, Τελετουργία και Κωμωδία*, Αθήνα, 1999 (1993).
- K. J. Dover, *Η κωμωδία του Αριστοφάνη*, Αθήνα, 1981 (1972).
- W.B. Stanford, *Αριστοφάνους Βάτραχοι*, Αθήνα, 1993 (1958).

ΦΥ8200 - ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ – Υ(VIII)
(I. N. Περυσινάκης, Στ. Μερσινιάς)

Τμήμα α: I.N. Περυσινάκης

Το μάθημα περιλαμβάνει ερμηνεία κειμένων και γραμματολογία. Κατά τον υπομνηματισμό των κειμένων υπογραμμίζεται ιδιαίτερα η σχέση τους με την προγενέστερη αρχαία ελληνική λογοτεχνία.

- ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ
- *Αίτια*: I 1.1-40, 7. 19-26, II 43. 12-17, III 67.1-14, 75. 1-77.
- *Υμνοι*:: I Εις Δία, Εις Απόλλωνα, II. 105-13.

- Επιγράμματα (Pf): 8, 17, 22, 27, 28, 37, 63.
- ΑΡΑΤΟΣ
- Φαινόμενα 1-18, 96-136
- ΚΛΕΑΝΘΗΣ
- Ύμνος στον Δία
- ΘΕΟΚΡΙΤΟΣ
- Ειδύλλια 1: Θύρσις ή Ωδή
- ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ ΡΟΔΙΟΣ
- *Αργοναυτικά* : I 1-22, 533-58, 774-80, 1140-71, II 549-606, III 79-89, 286-98, 744-824, 967-74, 1350-64.

Βοήθημα:

P.E. Easterling - B.N.W. Knox, *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας* (Εκδ. Δ.Ν. Παπαδήμα, Αθήνα 19942). Κεφ. 18 «Ελληνιστική Ποίηση» σσ. 712-813.

Διανέμεται ως κείμενο N. Hopkinson, *A Hellenistic Anthology* (ελληνική μετάφραση, Άννα Τάτση, Αθήνα Μεταίχμιο 2005) και Βοήθημα M. Fantuzzi-R. Hunter, *Ο Ελικώνας και το Μουσείο. Η Ελληνιστική ποίηση από την εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου έως την εποχή του Αυγούστου* (μετάφρ. Δ. Κουκουτζικά- Μ. Νούσια, επιμέλεια: Θεόδωρος Παπαγγελής- Αντώνης Ρεγκάκος, εκδ. Πατάκης, Αθήνα 2002).

Τμήμα β: Στ. Μερσινιάς

1. Γενικά:

Το μάθημα εντάσσεται στα υποχρεωτικά μαθήματα του Τμήματος Φιλολογίας και προσφέρεται στους φοιτητές του 8^{ου} εξαμήνου που ακολουθούν την κλασική κατεύθυνση.

2. Ύλη του μαθήματος:

A. Εισαγωγή:

Η έννοια του όρου ελληνισμός, ελληνιστικός. Ο J.G. Droysen και η “ανακάλυψη” του ελληνιστικού κόσμου. Τα βασικά προβλήματα στη μελέτη της ελληνιστικής εποχής. Τα γενικά χαρακτηριστικά της λογοτεχνίας την εποχή αυτή. Η γένεση της φιλολογίας στην Αλεξάνδρεια, το Μουσείον, οι βιβλιοθήκες.

B. Κείμενα:

α. Καλλίμαχος, Ύμνος εις Απόλλωνα

β. Απολλώνιος Ρόδιος, *Αργοναυτικά* Γ' 616-824

γ. Θεόκριτος, Ειδύλλιο II (Φαρμακεύτρια)

δ. Ηρώ(ν)δας, 4^{ος} μίμος (Ασκληπιῶ ἀνατιθεῖσαι καὶ θυσιάζουσαι).

3. Προτεινόμενα συγγράμματα:

- (ι) G. O. Hutchinson, *Η Ελληνιστική Ποίηση*, Oxford 1988 (μτφρ. Λ. Χατζηκώστα,) Αθήνα (Ινστιτούτο του Βιβλίου –Α.Καρδαμίτσα) 2007.
- (ιι) *Αλεξανδρινή Μούσα. Συνέχεια και νεωτερισμός στην Ελληνιστική ποίηση*, επιμέλεια Φ. Π. Μανακίδου –Κ. Σπανουδάκης, Αθήνα (GUTENBERG) 2008.

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΕΥ)

<p style="text-align: center;">ΦΕ0223 – ΘΡΗΣΚΕΙΑ – ΕΥ(VI) (Α. Ζωγράφου)</p>

Περιεχόμενο και στόχοι του μαθήματος

- Εισαγωγή στη μελέτη των πολυθεϊστικών συστημάτων των αρχαίων ελληνικών πόλεων κυρίως κατά την κλασική εποχή.
- Παρουσίαση βασικών μεθοδολογικών προβλημάτων, όπως η ανάγκη προβληματισμού σε σχέση με έννοιες και κατηγορίες οικείες μέσω των μονοθεϊστικών θρησκειών, η ετερογένεια και η αποσπασματικότητα των πηγών, η σχέση μεταξύ λατρείας, μύθου και απεικονίσεων.
- Εξέταση βασικών όρων: *ιέρως, ὄσιος, ἄγνος, ἄγος, εὐσέβεια, δεισιδαιμονία*. -Μελέτη της σχέσης θρησκευτικής και πολιτικής ζωής.
- Πανελλήνια ιερά, μαντεία και θεραπευτικά ιερά.
- Κατηγοριοποίηση και ιδιαιτερότητες των αποδεκτών της λατρείας: θεοί-ήρωες-νεκροί.
- Τελετουργίες: θυσία και αναθηματική πρακτική, προσευχή και ύμνος, ὄρκος, οργάνωση εορτών και μυστήρια.
- Ορφικοί και πυθαγόρειοι.
- Μαγεία.

Η παρουσίαση κάθε ενότητας γίνεται με βάση ανθολόγιο αρχαίων κειμένων το οποίο μοιράζεται στην αρχή του εξαμήνου.

Συγγράμματα

- L. Bruit-Zaidman & P. Schmitt Pantel, *Η Θρησκεία στις Ελληνικές πόλεις της κλασικής εποχής*, Αθήνα, 2004 (1989).
- W. Burkert, *Αρχαία Ελληνική Θρησκεία. Αρχαϊκή και Κλασική Εποχή*, Αθήνα, 1993 (1977).
- H. W. Parke, *Οι εορτές στην Αρχαία Ελλάδα*, Λονδίνο, 2000 (1977).
- J. P. Vernant, *Μύθος και Σκέψη στην Αρχαία Ελλάδα I-II*, Αθήνα, 1989 (1965).

ΦΕ0225 – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ – ΕΥ(VI)
(Σ. Κωνσταντινίδη)

Το μάθημα περιλαμβάνει:

1. Σύντομη εισαγωγή στη Μυκηναϊκή Φιλολογία με ιδιαίτερη έμφαση στη σημασία της γενικά για τη φιλολογική έρευνα και ιδιαίτερα για τη μελέτη των ομηρικών επών.
2. Ερμηνεία μυκηναϊκών κειμένων που ανήκουν στις εξής κατηγορίες:
α. με θρησκευτικό περιεχόμενο: καταγραφές προσφορών σε θεότητες (PY Tn, Fr, Kn Fr, V, Gg), β. Cn της Πύλου και D της Κνωσσού, γ. L της Κνωσσού, δ. A της Πύλου, ε. Jn της Πύλου, στ. Ta της Πύλου, ζ. E της Πύλου, η. S της Κνωσσού, θ. Ra της Κνωσσού.

Οι παραπομπές στα μυκηναϊκά κείμενα γίνονται στις εξής εκδόσεις:

1. Για τα κείμενα της Πύλου: E. L. Bennett & J.-P. Olivier, *The Pylos tablets transcribed I-II*, Rome 1973, 1976.
2. Για τα κείμενα της Κνωσσού: J. Chadwick, J.T. Killen, J.-P. Olivier, *The Knossos tablets*, Cambridge 1971.
3. Για τα κείμενα των Θηβών: T.G. Spyropoulos & J. Chadwick, *The Thebes tablets II*, Salamanca 1975.

ΦΥ0274 – ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΠΕΡΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ – ΕΥ(VIII)
(Μ. Λιάτση)

Ο τίτλος του έργου δεν σχετίζεται με τη σύγχρονη σημασία του όρου *ερμηνεία*, αλλά με τη μορφή που παίρνει η σκέψη γλωσσικά. Πρόκειται για μια θεωρητική, σημασιολογική μελέτη της γλώσσας, που εξετάζει τη σχέση ανάμεσα στη γλωσσική έκφραση και στην αντικειμενική φύση των πραγμάτων. Η πραγματεία αυτή αναφέρεται στον λόγο, αλλά όχι σε κάθε είδος λόγου, όπως θα μπορούσε να είναι για παράδειγμα η παράκληση, η προσταγή ή η ερώτηση, αλλά στον λόγο εκείνον που δηλώνει κάτι αληθές ή κάτι ψευδές, σε αυτόν που ονομάζεται *πρόταση*. Εξηγεί τον λεγόμενο αποφαντικό λόγο και τα συστατικά μέρη του: το *όνομα* και το *ρήμα*.

Αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα κείμενα για τον τρόπο που γινόταν κατανοητή η γλώσσα και η γραφή στην αρχαιότητα.

OCT ed. L. Minio-Paluello, Oxford 1949.

Ερμηνευτικά υπομνήματα:

- J. L. Ackrill, *Aristotle's Categories and De Interpretatione*. Translated with Notes, Oxford 1963.
- H. Weidemann, *Aristoteles, Peri hermeneias*. Übersetzung und Kommentar, in: H. Flashar (Hrsg.), *Aristoteles, Werke in deutscher Übersetzung*, Bd. 1, Teil II, Berlin 1984.

2. ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Υ)

<p style="text-align: center;">ΦΥ1303 - ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ – Υ(Ι) (Μ. Παπαδημητρίου)</p>

A. Τμήμα α: Κικέρων

Στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη της Λατινικής πεζογραφίας (είδη, χαρακτηριστικά, εκπρόσωποι) και ιδιαίτερα η γνωριμία με το έργο του σπουδαιότερου Ρωμαίου ρήτορα και φιλοσοφικού συγγραφέα, του Κικέρωνα. Αναλύονται αντιπροσωπευτικά κείμενα από όλο το έργο του Κικέρωνα, μέσα από τα οποία, εκτός από την καλή γνώση της Κλασικής Λατινικής που αποκτούν οι φοιτητές, μελετάται το ιστορικο-πολιτικό και κοινωνικό πλαίσιο, μέσα στο οποίο έζησε ο Κικέρων, και οι βασικές αρχές και τα ιδεώδη του Ρωμαϊκού πολιτισμού.

Θεματολογία ανά εβδομάδα διδασκαλίας (ενδεικτικά)

- 1^η εβδομάδα: Εισαγωγή στη Λατινική Πεζογραφία.
- 2^η εβδομάδα: Κικέρων: Η πολιτική σταδιοδρομία του. Το συγγραφικό του έργο. Το ύφος του.
- 3^η εβδομάδα: Οι υπατικοί λόγοι του. Οι λόγοι του εναντίον του Κατιλίνα. Μελέτη των παραγράφων 1, 2 και 17 του Πρώτου λόγου εναντίον Κατιλίνα.
- 4^η εβδομάδα: Μελέτη της παραγράφου 15 του Τρίτου λόγου εναντίον του Κατιλίνα. Οι δικανικοί λόγοι. Ο λόγος *Pro Milone* και μελέτη των παραγράφων 78, 79 και 80.
- 5^η εβδομάδα: Ο λόγος *Pro Archia Poeta* και μελέτη των παραγράφων 19, 23 και 24.
- 6^η εβδομάδα: Το ιστορικό πλαίσιο μέσα στο οποίο συνετέθησαν οι 14 Φιλιππικοί λόγοι του. Μελέτη του προοιμίου του *Δεύτερου Φιλιππικού* (παρ. 1 και 2).
- 7^η εβδομάδα: Μελέτη των παραγράφων 11, 12, 13, 14 του *Δεύτερου Φιλιππικού* σε συνδυασμό στα ιστορικά γεγονότα, στα οποία αναφέρονται.
- 8^η εβδομάδα: Μελέτη των παραγράφων 17, 21, 22, 23, 24 του *Δεύτερου Φιλιππικού* σε συνδυασμό με τα ιστορικά γεγονότα, στα οποία αναφέρονται.
- 9^η εβδομάδα: Τα φιλοσοφικά έργα του Κικέρωνα. Μελέτη των παραγράφων 6, 7, 8, 9 του πρώτου βιβλίου του *De Natura Deorum*.

- 10^η εβδομάδα: Η φιλοσοφική πραγματεία *De Amicitia*. Μελέτη των παραγράφων 1, 2, 3, 4, 5.
- 11^η εβδομάδα: Μελέτη των παραγράφων 13, 14 και 20 του *De Amicitia*.
- 12^η εβδομάδα: Μελέτη του *De Divinatione* II 4, 5. Οι ρητορικές πραγματείες του Κικέρωνα. Μελέτη των *Brutus* 83, 84 και *Orator* 24, 25.
- 13^η εβδομάδα: Επιστολογραφία. Ο Κικέρων ως επιστολογράφος. Μελέτη της επιστολής *Ad Atticum* 7, 1.

B. Τμήμα β: Φιλοσοφική Πεζογραφία.

Στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη της Λατινικής Φιλοσοφικής Πεζογραφίας. Αναπτύσσονται θέματα όπως: οι συνθήκες που ευνόησαν τη διάδοση της Ελληνικής φιλοσοφίας στη Ρώμη. Ποιες σχολές και ποιοι φιλόσοφοι άσκησαν τη μεγαλύτερη επίδραση. Τα πρώτα φιλοσοφικά συγγράμματα και το *De Rerum Natura* του Λουκρητίου. Η ενασχόληση του Κικέρωνα και του Σενέκα με τη φιλοσοφία και οι φιλοσοφικές τους κατευθύνσεις. Οι μετά τον Σενέκα φιλοσοφικοί συγγραφείς. Αναλύονται αντιπροσωπευτικά κείμενα από τον Κικέρωνα και τον Σενέκα, μέσα στα οποία, εκτός από την καλή γνώση της Κλασικής Λατινικής που αποκτούν οι φοιτητές, επιχειρείται η ανίχνευση των Ελληνικών πηγών που χρησιμοποιούνται και η οπτική γωνία, από την οποία αναπτύσσονται βασικά φιλοσοφικά ερωτήματα σε συνάρτηση με τις Ρωμαϊκές αντιλήψεις.

Θεματολογία ανά εβδομάδα διδασκαλίας (ενδεικτικά)

- 1^η εβδομάδα: Εισαγωγή στη Λατινική Πεζογραφία.
- 2^η εβδομάδα: Φιλοσοφία και φιλοσοφική Πεζογραφία στη Ρώμη. Οι εκπρόσωποι. Η ενασχόληση του Κικέρωνα και του Σενέκα με τη φιλοσοφία. Τα φιλοσοφικά τους συγγράμματα.
- 3^η εβδομάδα: Η φιλοσοφική πραγματεία του Κικέρωνα *De Amicitia*. Μελέτη των παραγράφων 1, 2, 3, 4, 5 (θέματα σχετικά με τις σπουδές του Κικέρωνα, τον “Κύκλο των Σκιπιώνων” και τον τρόπο σύνθεσης των φιλοσοφικών συγγραμμάτων του)
- 4^η εβδομάδα: Μελέτη από το *De Amicitia* των παραγράφων 13, 14 (θέματα σχετικά με την αθανασία της ψυχής) και της παρ. 20 (ορισμός της φιλίας).
- 5^η εβδομάδα: Η φιλοσοφική πραγματεία του Κικέρωνα *De Senectute*. Μελέτη των παραγράφων 77 και 78 (θέματα σχετικά με την αθανασία της ψυχής). Αντιπαραβολή με τις Ελληνικές πηγές του Κικέρωνα.
- 6^η εβδομάδα: Μελέτη των παραγράφων 79, 80, 81 του *De Senectute* (συνέχεια από την προηγούμενη ενότητα)

- 7^η εβδομάδα: Το φιλοσοφικό σύγγραμμα του Κικέρωνα *De Natura Deorum*. Μελέτη των παραγράφων 1, 2, 3, 4 (θέματα σχετικά με το ερώτημα για την ύπαρξη του θεού).
- 8^η εβδομάδα: Μελέτη των παραγράφων 6, 7, 8, 9 του *De Natura Deorum* (οι λόγοι για τους οποίους ο Κικέρων στράφηκε προς τη συγγραφή φιλοσοφικών συγγραμμάτων).
- 9^η εβδομάδα: Μελέτη των παραγράφων 61, 62, 63, 64 του *De Natura Deorum* (επιχειρηματολογία σχετική με το ερώτημα για την ύπαρξη του θεού).
- 10^η εβδομάδα: Μελέτη των παραγράφων 22, 23, 24, 33, 34 του *De Amicitia* του Κικέρωνα (θέματα σχετικά με την πραγματική φιλία)
- 11^η εβδομάδα: Μελέτη των παραγράφων 44, 62, 79, 80, 88 του *De Amicitia* του Κικέρωνα (συνέχεια από την προηγούμενη ενότητα).
- 12^η εβδομάδα: Μελέτη του *De Divinatione* II 4, 5 του Κικέρωνα (στόχοι της συγγραφής φιλοσοφικών συγγραμμάτων) και του *De Providentia* I 1, 5-6 του Σενέκα (ερωτήματα σχετικά με τη θεία πρόνοια).
- 13^η εβδομάδα: Μελέτη των *De beata vita* III 3 και *De brevitate vitae* I 3-4 και VII 3-4 του Σενέκα (σκέψεις πάνω στα ερωτήματα σε τι συνίσταται η ευτυχία και πώς αντιμετωπίζεται η βραχύτητα της ζωής).

Συγγράμματα (και για τα δύο τμήματα)

- Στερεότυπη έκδοση: *Ciceronis Orationes* vol. viii εκδ. Klotz-Schoell, Teubner 1918 (εκδ. Δ. Παπαδήμα, Αθήνα 2002)
- Ιστορία της Λατινικής Λογοτεχνίας (επιλογή ανάμεσα σε δύο):
  - (α) M. Albrecht, *Ιστορία της Ρωμαϊκής Λογοτεχνίας*, τόμος Α (μετ. Δ.Ζ. Νικήτας) Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2007.
  - (β) E.J. Kenney – W.V. Clausen, *Ιστορία της Λατινικής Λογοτεχνίας*, (μετ. Θ. Πίκουλας – Α. Σιδέρη-Τόλια, επιμ. Α. Στεφανής). εκδ. Δ. Παπαδήμα, Αθήνα 1998.
- Διανέμονται Πανεπιστημιακές παραδόσεις (μετάφραση και σχολιασμός των κειμένων).

ΦΥ1303 - ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ – Υ(Ι)
(Φ. Πολυμεράκης)

1) Στόχοι του μαθήματος:

Εισαγωγή στη ρωμαϊκή ρητορεία και εξέταση αντιπροσωπευτικών κειμένων θεωρητικού προβληματισμού περί ρητορικής και ρήτορα (*De oratore*) καθώς και επιλογές από τον ρητορικό λόγο *Pro T. Annio Milone* του Κικέρωνα.

2) Ύλη του μαθήματος:

A) Εισαγωγή στη ρωμαϊκή ρητορεία. Μέρη και είδη του ρητορικού λόγου. Η ρωμαϊκή ρητορική πριν από τον Κικέρωνα, ο Κικέρων και η κατάκτηση της ελληνικής ρητορικής, σύντομη επισκόπηση της ρητορικής των χρόνων του Αυγούστου και της αυτοκρατορικής εποχής.

B) Κείμενα: επιλογές από τη θεωρητική πραγματεία *De oratore* και από τον ρητορικό λόγο *Pro T. Annio Milone* του Κικέρωνα.

- *De oratore*: I, 3-5, 9-20· I, 43-45, 191-194, 195-203· II, 1-2, 4-8· II, 12, 51-52· II, 15, 62-64· II, 27, 114-117.

- *Pro Tito Annio Milone*: 1-6, 22-31, 47-64, 78-83, 92-105.

3) Προτεινόμενα συγγράμματα:

Διανέμεται η στερεότυπη έκδοση των A. Klotz - Fr. Schoell, *M. T. Ciceronis orationes*, vol. VIII, Lipsiae 1918.

i) M. von Albrecht, *Ιστορία της Ρωμαϊκής Λογοτεχνίας (Geschichte der Römischen Literatur, München 1994, μετάφρ.- επιμ. Δ. Ζ. Νικήτας), τ. Α',* Ηράκλειο 1997, τ. Β', Ηράκλειο 2002.

ii) E. J. Kenney – W. V. Clausen, *Ιστορία της Λατινικής Λογοτεχνίας (The Cambridge History of Classical Literature. II Latin Literature, Cambridge 1982, μετάφρ. Θ. Πίκουλας – Α. Σιδέρη-Τόλια, επιμ. Α. Στεφανής), εκδ. Δ. Ν. Παπαδήμα, Αθήνα 1998.*

Βιβλιογραφία και σχεδιάγραμμα της ύλης θα διανεμηθούν με την έναρξη των μαθημάτων. Στο μάθημα συνυπολογίζεται και η Λατινική Γλώσσα - Θεματογραφία.

ΦΥ5330/ΦΕ0336 - ΛΑΤΙΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ – Υ(V)

(Δ. Κ. Ράιος, Ε. Καρακάσης)

Το μάθημα (που συνοδεύεται από προβολή διαφανειών) περιλαμβάνει :

1. Γενική εισαγωγή στο αρχαίο μυθιστόρημα (γένεση και χαρακτήρας, παλαιότερες και σύγχρονες απόψεις: E. Rohde, B.E. Perry, B.P. Reardon, T. Hägg, G. Anderson κλπ., σύντομη επισκόπηση του είδους).

2. Το λατινικό μυθιστόρημα (γένεση, χαρακτήρας και σχέση του λατινικού μυθιστορήματος προς το αρχαίο ελληνικό μυθιστόρημα. Το λατινικό μυθιστόρημα και η θεωρία του μυθιστορήματος των G. Lukacs και L. Goldmann).

3. Κείμενα:

α. Πετρώνιος.

α) Εισαγωγή (βιογραφικά: το έργο του: χαρακτήρας, πηγές, επιβίωση, ιδιομορφία: γλώσσα και ιστορία του κειμένου: βιβλιογραφία).

β) Ανθολογημένα κείμενα από το *Satyricon* (*Cena Trimalchionis*): κεφ. 26,7-34,10· 37-38· 51· 61, 5-63,10· 71 (κείμενο, μετάφραση, σχόλια).

γ) Ανθολογημένα κείμενα από μετάφραση: *Satyricon* κεφ. 1-4 (“Εκπαιδευτικά προβλήματα στην εποχή του Πετρώνιου”): 12-15 (“Κριτική της δικαιοσύνης”): 42-45 (“Λαϊκοί συμποτικοί λόγοι”): 26,7-78,8 (“Το τσιμπούσι του Τριμαλχίωνα”): 111-113 (“Η ιστορία της χήρας από την Έφεσο”: ένταξη της στο είδος των μιλησιακών ιστοριών, παλαιότερες και νεότερες παραλλαγές, διασκευές και μιμήσεις, γεωγραφική εξάπλωση κλπ.): 140-141 (“Φιλοχρήματος κανιβαλισμός”).

δ) Θέματα για μελέτη:

Η καθημερινή ζωή στην αρχαία Ρώμη (εκπαίδευση, θεάματα και παιχνίδια, λουτρά και συ-μπόσια, λαϊκές πολυκατοικίες και αριστοκρατικές βίλες, ρωμαϊκό ημερολόγιο κλπ.), *Πετρώνιος και αρχαιολογικά ευρήματα στην Καμπανία*, *Πετρώνιος και ιστορία*, *Πετρώνιος και λαογραφία*, *το Satyricon του Πετρώνιου στη νεότερη τέχνη και λογοτεχνία* (H. Sienkiewicz, *Quo vadis?* F. Fellini, *Satyricon*).

β. Απουλήιος

α) Εισαγωγή (βιογραφία και έργα).

β) *Μεταμορφώσεις* (περιεχόμενο, τίτλος και χαρακτήρας του έργου· πηγές και πρότυπα· επιβιώσεις στην ευρωπαϊκή λογοτεχνία· Πετρώνιος και Απουλήιος· ύφος και γλώσσα των *Μεταμορφώσεων*).

γ) Ανθολογημένα κείμενα από τις *Μεταμορφώσεις*: βιβλ. I,1 (“Ο αινιγματικός πρόλογος και η σημασία του”): I,5-19 (“Η περιπέτεια του Σωκράτη ή ο Απουλήιος εισηγητής της φανταστικής αφήγησης”): I,24-25 (“Το επεισόδιο στην ψαραγορά της Υπάτης και η πραγματική σημασία του”): II,31-III,11 (“Η γιορτή του Γέλιου”): VIII, 1-14 (“Η ιστορία του Θράσυλλου και της Χάρης”).

δ) Το Παραμύθι του Έρωτα και της Ψυχής. Περιεχόμενο, πηγές, συμβολισμός, επιβίωση στην ευρωπαϊκή και νεοελληνική φιλολογία, αλλά και τη λαϊκή παράδοση.

ε) Ανθολογημένα κείμενα από το *Παραμύθι του Έρωτα και της Ψυχής*: βιβλ. IV, 28 (“Η αρχή του παραμυθιού”): V, 1-3 (“Η Ψυχή στο παλάτι του Έρωτα”): V,22-23 (“Αποκάλυψη του μυστικού του αόρατου εραστή”).

ΚΑΤ’ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΕΥ)

<p>ΦΕ0700 – ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΒΟΥΚΟΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ – ΕΥ(VII) (Ε. Καρακάσης)</p>
--

1. Εισαγωγή στη βουκολική ποίηση της ελληνιστικής περιόδου, με ιδιαίτερη έμφαση στα Ειδύλλια του Θεοκρίτου. Μελέτη της επίδρασης του ελληνιστικού βουκολικού είδους στη ρωμαϊκή βουκολική ποίηση και των σχέσεων της ρωμαϊκής βουκολικής ποίησης με τη ρωμαϊκή ελεγεία και τη νεωτερική ποίηση εν γένει. Τα εισαγωγικά μαθήματα περιλαμβάνουν επίσης μελέτη της ιστορικής εξέλιξης του βουκολικού είδους στη Ρώμη μέχρι και τον 3ο μ.χ. αιώνα.
2. Γλωσσικό, μετρικό και ερμηνευτικό σχολιασμό των παρακάτω Εκλογών: Βεργίλιος: 1, 4, 10, Καλπούρνιος Σικελός: 1, 7, Eins. 2.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Υ)

ΦΥ2314 – ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ – Υ(II) (Μ. Παπαδημητρίου)
--

Στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη της Ρωμαϊκής Ιστοριογραφίας (τα είδη, τα χαρακτηριστικά, η γλώσσα, οι εκπρόσωποι και οι ιδιαιτερότητές τους). Αναλύονται αντιπροσωπευτικά κείμενα σε συνδυασμό με τα ιστορικά γεγονότα, στα οποία αναφέρονται, και το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο, που περιγράφουν. Ιδιαίτερα σχετικά με τους τρεις κορυφαίους ιστορικούς (Σαλλούστιο, Λίβιο και Τάκιτο), που ανήκουν αντίστοιχα στη Δημοκρατική περίοδο, στην εποχή του Αυγούστου και τους Αυτοκρατορικούς χρόνους, επιχειρείται συγκριτική μελέτη των προοιμίων, που προτάσσουν στις ιστορίες τους, προκειμένου να αναδειχθούν οι βασικές αρχές και τα ιδεώδη του Ρωμαϊκού πολιτισμού, η εξέλιξη και η διαφοροποίησή τους από την μία εποχή στην άλλη.

Θεματολογία ανά εβδομάδα διδασκαλίας (ενδεικτικά)

- 1^η εβδομάδα: Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Ιστοριογραφία.
- 2^η εβδομάδα: Οι Ιστορικοί συγγραφείς της Δημοκρατικής περιόδου. Ο Ιούλιος Καίσαρ. Μελέτη του *Caesaris, De Bello Gallico* II 15.
- 3^η εβδομάδα: Μελέτη του *Caesaris, De Bello Civili* I 32. Ανάλυση των ιστορικών και πολιτικών γεγονότων στα οποία αναφέρεται το συγκεκριμένο κείμενο με τη βοήθεια παράλληλων χωρίων από τον Κικέρωνα και τον Σουητώνιο.
- 4^η εβδομάδα: Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Βιογραφία. Ο Νέπωσ. Μελέτη του *Nepotis, Miltiades* 4, 1-3.
- 5^η εβδομάδα: Μελέτη των *Nepotis, Themistocles* 2, 6-8. *Alcibiades* 3, 1-4. *Atticus* 16

- 6^η εβδομάδα: Ο Σαλλούστιος . Μελέτη του 1^{ου} κεφ. από το έργο του *De coniuratione Catilinae*.
- 7^η εβδομάδα: Μελέτη των κεφ. 2, 3 και 4 του Sallusti, *De coniuratione Catilinae*.
- 8^η εβδομάδα: Μελέτη των κεφ. 5 και 6 του Sallusti, *De coniuratione Catilinae*.
- 9^η εβδομάδα: Οι ιστορικοί συγγραφείς της εποχής του Αυγούστου. Ο Λίβιος. Μελέτη του Προομίου του στο *Ab urbe condita*.
- 10^η εβδομάδα: Μελέτη των κεφ. 1, 2 και 4 του Livii, *Ab urbe condita*.
- 11^η εβδομάδα: Οι ιστορικοί συγγραφείς των Αυτοκρατορικών χρόνων. Ο Τάκιτος. Μελέτη του 1^{ου} κεφ. του έργου του *Annales*.
- 12^η εβδομάδα: Μελέτη των κεφ. 2, 3 και 4 των *Annales* του Τάκιτου.
- 13^η εβδομάδα: Μελέτη του 5^{ου} κεφ. των *Annales* του Τάκιτου και του 1^{ου} κεφ. του έργου του *Agricola*.

Συγγράμματα:

Στερεότυπη έκδοση: *Sallusti Crispi Catilina. Jugurtha. Fragmenta ampliora*, εκδ. Alfonsus Kurfess, Teubner 1957. (εκδ. Δ. Παπαδήμα, Αθήνα 1981).

Επιλογή ανάμεσα στα εξής συγγράμματα:

(α) E.J. Kenney – W.V. Clausen, *Ιστορία της Λατινικής Λογοτεχνίας*, (μετ. Θ. Πίκουλας – Α. Σιδέρη-Τόλια, επιμ. Α. Στεφανής) εκδ. Δ. Παπαδήμα, Αθήνα 1998.

(β) Α.Χ. Μέγας, *Σαλλουστίου: Η Συνωμοσία του Κατιλίνα*, Τεύχος Β', University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1991.

(γ) Fr. Graf, *Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία*, τομ. Β': Ρώμη, εκδ. Δ. Παπαδήμα, Αθήνα 2003.

(δ) Ν. Πετρόχειλος, *Σουητώνιος, Ι: Οι βίοι των Καισάρων*. ΜΙΕΤ Αθήνα 1997. 3. Διανέμονται Πανεπιστημιακές παραδόσεις (μετάφραση, και σχολιασμός των κειμένων).

ΦΥ2314 – ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ – Υ(II)

(Ε. Χουλιαρά)

Το μάθημα περιλαμβάνει

1. Γενική εισαγωγή: Από τη ρωμαϊκή χρονογραφία (αρχαία, μέση και νεότερη), τους λόγους της όψιμης εμφάνισης της ρωμαϊκής ιστοριογραφίας, τους ιστοριογράφους της εποχής του Κικέρωνα, του Αύγουστου, της Ιουλιο-Κλαυδιανής περιόδου, της εποχής των Φλαβίων και Αντωνίνων, της χρυσής εποχής της πατερικής λογοτεχνίας και της ειδωλολατρικής αναγέννησης ως την *Historia Augusta*.
2. Ανθολογημένα κείμενα από Ρωμαίους ιστοριογράφους και βιογράφους (Iulius Caesar, Cornelius Nepos, Sallustius Crispus, Titus Livius, Velleius

Paterculus, Valerius Maximus, Curtius Rufus, Cornelius Tacitus, Suetonius Tranquillus, Pompeius Trogus (Justinus Iunianus), Annaeus, Florus, Aulus Gellius, Aurelius Victor, Ammianus Marcellinus, Historia Augusta).

**ΦΥ4321 – ΒΙΡΓΙΛΙΟΥ ΑΙΝΕΙΑΔΑ – Υ(ΙV)
(Φ. Πολυμεράκης)**

Το μάθημα μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 ανήκε στα υποχρεωτικά μαθήματα του ΙV εξαμήνου· για το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 θα διδαχθεί στο εαρινό εξάμηνο και θα απευθύνεται **μόνο στους φοιτητές παλαιότερων εξαμήνων** (VI, VIII, επί πτυχίω) που δεν το έχουν περάσει· από το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 και εξής το μάθημα θα ενταχθεί στα υποχρεωτικά μαθήματα του V εξαμήνου.

1) Στους στόχους του μαθήματος περιλαμβάνεται η εξέταση δύο θεμάτων που διαδραμάτισαν ιδιαίτερο ρόλο στη σύνθεση της *Αινειάδας* και αποτελούν κλειδί για την ερμηνεία και το μήνυμα του έπους. Συγκεκριμένα εξετάζουμε α) τα ιστορικά χωρία, τις λεγόμενες ιστορικές “σφήνες” της *Αινειάδας*, και β) την ερωτική ιστορία Διδώς-Αινεία· με γνώμονα αυτά τα δύο θέματα επιλέχθηκαν οι παρακάτω ενότητες από τα συγκεκριμένα βιβλία της *Αινειάδας*.

2) Ύλη του μαθήματος:

1.α. Σύντομη εισαγωγή στο ρωμαϊκό έπος, ελληνικό υπόβαθρο, ρωμαϊκή εξέλιξη.

β. Εισαγωγικά στον Βιργίλιο: εργοβιογραφικά, πολιτικό και λογοτεχνικό πλαίσιο, δομή - περιεχόμενο και λογοτεχνικές πηγές της *Αινειάδας*, γλώσσα-ύφος και επιδράσεις (συνοπτικά) της *Αινειάδας*.

2. Μετάφραση, σχολιασμός και ερμηνεία επιλεγμένων ενοτήτων από τα εξής βιβλία:

- 1ο βιβλίο, στ. 1-33, 254-296, 613-632, 657-722.
- 4ο βιβλίο, στ. 1-30, 129-197, 296-330, 595-629.
- 6ο βιβλίο, στ. 264-294, 426-476, 752-807, 841-853, 893-901.
- 8ο βιβλίο, στ. 625-731.
- 12ο βιβλίο, στ. 791-842, 919-952.

Μετρική (προσωδία - δακτυλικό εξάμετρο).

3) Προτεινόμενα συγγράμματα:

Διανέμεται το κείμενο της έκδοσης του R. A. B. Mynors, OCT – Καρδαμίτσα.

ι) Ε. Γκαστή, Βιργιλίου *Αινειάδα*, Βιβλίο ΙΙ. Εισαγωγή – Μετάφραση – Ερμηνευτικό Δοκίμιο, (Τυπωθήτω- Γ. Δαρδανός), Αθήνα 2005.

ii) Ph. Hardie, *Βιργίλιος* (μετάφρ. Ειρ. Μητούση-επιμ. Β. Φυντίκογλου), Univ. Studio Press, Θεσσαλονίκη 2005.

4) Στις εξετάσεις θα ζητηθούν:

1. Μετάφραση ενός χωρίου (10-15 στίχων). Ένταξη και σχολιασμός του κειμένου ή σύγκριση και ερμηνεία χωρίων.
2. Μία γραμματική και μία συντακτική παρατήρηση.
3. Μετρική ανάλυση 2-3 στίχων.
4. Παρατηρήσεις που θα αφορούν τον Βιργίλιο γενικότερα (εισαγωγικά για τον Βιργίλιο).

Κατά την έναρξη των μαθημάτων θα διανεμηθεί σχετική βιβλιογραφία.

<p>ΦΥ4320 – ΡΩΜΑΪΚΗ ΕΛΕΓΕΙΑ Υ(IV) / ΦΥ6341 – ΕΛΕΓΕΙΑ Υ(VI) (Ε. Χουλιαρά)</p>
--

1. Εισαγωγή στη ρωμαϊκή ελεγεία.

- Ορισμός και “ειδίκευση” της ελεγείας. Ρίζες της ρωμαϊκής ελεγείας. Ελληνιστική ελεγεία. Δάσκαλοι και πρότυπα των ρωμαίων ελεγειακών ποιητών.
- Φιλολογικές παραδόσεις και θέματα. Ιστορικές και κοινωνικές συνθήκες που συνέβαλαν στην ωριμότητα και την ακμή της ελεγείας στην εποχή του Αυγούστου.

2. Κείμενα:

- C.V. Catullus, LXVI (πρβλ. Καλλιμάχου *Αίτια*, απόσπ. 110 στ.1-94b)
- Tibullus, I 1 · I 3· II 2
- S. Propertius, I 1· I 16· II 10· II 31· III 11
- P. Ovidius, *Amores* , I 1· II 16· III 1· III 9· III 15.

<p>ΦΥ4938/ΦΥ6342 – ΡΩΜΑΪΚΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ: ΣΕΝΕΚΑ ΦΑΙΔΡΑ - Υ(IV, VI) (Δ.Κ. Ράιος)</p>

Το μάθημα περιλαμβάνει τις παρακάτω ενότητες:

I. Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΣΕΝΕΚΑ

1. Βιογραφικά στοιχεία και προσωπικότητα του Σενέκα
2. Το έργο του Σενέκα

A. ΤΑ ΠΙΕΖΑ

Consolatio ad Marciam· De ira· Consolatio ad matrem Heluiam· Consolatio ad Polybium· De breuitate uitae· De tranquillitate animi· De constantia sapientis· De uita bea-ta· De otio· De prouidentia· De beneficiis· De clementia· Naturales quaestiones· Epi-stulae morales· Apocolocyntosis diuii Claudii

Η φιλοσοφία του Σενέκα

Η τέχνη του πεζογράφου Σενέκα

Η επιβίωση

B. ΟΙ ΤΡΑΓΩΔΙΕΣ

Hercules furens· Troades· Phoenissae· Medea· Phaedra· Oedipus· Agamemnon· Thyestes· Hercules Oetaeus

Προβλήματα και χαρακτηριστικά των τραγωδιών:

Πατρότητα· Χρονολόγηση· Στόχος ή στόχοι των τραγωδιών· Το Corpus των τραγωδιών· Πηγές· Δομή· Ρητορική και αισθητική διάσταση· Το πρόβλημα της παράστασης· Δραματικά χαρακτηριστικά

Θέατρο και φιλοσοφία

Γλώσσα, ύφος και λογοτεχνική αποτίμηση

ε. Επιβίωση

3. Η *Octauia*

II. Η ΦΑΙΔΡΑ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Ο μύθος του Ιππόλυτου και της Φαίδρας
2. Δραματική αξιοποίηση του μύθου
3. Η πρωτοτυπία της *Φαίδρας*
4. Περιεχόμενο και δομή της *Φαίδρας*
5. Οι χαρακτήρες: Ιππόλυτος· Φαίδρα· Τροφός· Θησέας
6. Η εικονοποιία της *Φαίδρας*
7. Η φιλοσοφία της τραγωδίας
8. Ο ρόλος της φύσης (*natura*) στη *Φαίδρα*
9. Η αμαζόνια καταγωγή του Ιππόλυτου, η 'γεωγραφία' και ο αντιφυλετικός χαρακτήρας της *Φαίδρας*
10. Κυνηγοί και θηράματα στη *Φαίδρα*
11. Χρονολόγηση και πολιτική διάσταση της *Φαίδρας*
12. Η επίδραση της τραγωδίας του μύθου της *Φαίδρας*: Αρχαιότητα· Αναγέννηση: ΙΕ-ΙΣ' αι· Γαλλία (Robert Garnier)· ΙΖ' αι. Γαλλία (La Pinelière, 202, Gabriel Gilbert, Mathieu Bidar, Nicolas Pradon, Tristan l'Hermite)· ΙΘ' αι. Αγγλία (A. Ch. Swinburn,)· Κ' αι. Ιταλία (Gabriele D'Annunzio)· Όπερα, νεότερο θέατρο, κινηματογράφος κλπ.
13. Χειρόγραφο παράδοση και ιστορία του κειμένου της *Φαίδρας*
14. Προσωδία και μετρική
15. Η 'καταραμένη' γενιά της *Φαίδρας*
16. Η γενιά του Ιππόλυτου
17. Ο *Ιππόλυτος στεφανηφόρος* του Ευριπίδη
18. Η Δ' *Ηρωίδα* του Οβιδίου και η μετάφραση του Μάξιμου Πλανούδη
19. Φλαβίου Φιλοστράτου *Εικόνες: Ιππόλυτος*
20. Η *Φαίδρα* του Ρακίνα
21. Η *Φαίδρα* του Γιάννη Ρίτσου

III ΚΕΙΜΕΝΟ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΑΙΔΡΑΣ.

(Στίχοι για μελέτη από το πρωτότυπο: 85-273· 423-588· 959-990· 1123-1155.

Οι υπόλοιποι στίχοι από μετάφραση).

Βιβλιογραφία. Διανέμεται το βιβλίο του Δ. Ράιου, *Σενέκα 'Φαίδρα': Εισαγωγή – Κριτική έκδοση – Μετάφραση – Ερμηνευτική ανάλυση*, Γιάννενα 2011 (όπου άλλη πλούσια βιβλιογραφία).

**ΦΥ8350 – ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΚΩΜΩΔΙΑ: ΠΛΑΥΤΟΥ ΜΕΝΑΙΧΜΟΙ – Υ(VIII)
(Δ.Κ. Ράιος)**

Το μάθημα περιλαμβάνει τις παρακάτω ενότητες:

I. ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΡΩΜΑΪΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

1. ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΡΩΜΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (Χαρακτήρας και πρωτοτυπία του Λατινικού Θεάτρου. Ρώμη: Ένας πολιτισμός θεαμάτων. Η θέση των αγώνων στο ρωμαϊκό πολιτισμό. Η υλική “πραγμάτωση” των σκηνικών θεαμάτων. Ο ηθοποιός: Δόξα και “ατιμία”. Ο δραματικός ποιητής).

2. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΡΩΜΑΪΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ (Τα στάδια της ιστορίας του ρωμαϊκού θεάτρου. Από τον Λίβιο Ανδρόνικο ως τον Έννιο: η εποχή των γραφέων. Από τον Έννιο ως τον Άκκιο: η εποχή των ποιητών. Από τον Άκκιο ως τον Βάριο: η εποχή των ρητόρων. Ο Οράτιος. Τα αυτοκρατορικά θεάματα).

II. Η ΡΩΜΑΪΚΗ ΚΩΜΩΔΙΑ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

A. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΩΜΩΔΙΑΣ (Η Αρχαία Κωμωδία. Η Μέση Κωμωδία. Η Νέα Κωμωδία).

B. Η PALLIATA. (Γενικός χαρακτήρας, το κλίμα και ο κόσμος της, καταγωγή, υλική εμφάνιση, μουσική διάσταση, η σκηνή, η ηθική και ο ρόλος του θείου στην Palliata).

III. Ο ΠΛΑΥΤΟΣ (T. MACCIUS PLAUTUS):

Η ζωή και το έργο του, ελληνικά πρότυπα και μέθοδος εργασίας, έμπνευση και κωμική δύναμη· η μουσική και η γλώσσα του Πλαύτου. Οι πρόλογοι: χαρακτήρας και γνησιότητα. Η δόξα και η μεταγενέστερη επίδραση του Πλαύτου. Ιστορία του κειμένου και χειρόγραφη παράδοση των έργων του. Η ζωή και το έργο του Τερέντιου· Πλαύτος και Τερέντιος.

IV. ΟΙ ΜΕΝΑΙΧΜΟΙ (MENAECHEMI):

Υπόθεση και χαρακτήρας του έργου· το πρόβλημα της χρονολογίας· η γνησιότητα του προλόγου· το πρόβλημα του χωρισμού της κωμωδίας σε Πράξεις· νεότερες διασκευές και μιμήσεις· η Γλώσσα των *Μεναίχμων*· τα μέτρα και η προσωδία.

V. ΚΕΙΜΕΝΟ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΕΝΑΙΧΜΩΝ
(Στίχοι για μελέτη από το **πρωτότυπο**: 1-76· 77-126· 219-296· 333-377· 405-

485· 571-615· 662-674· 685-775· 835-881· 899-951· 966-989· 1060-1105· 1151-1162.
Οι υπόλοιποι στίχοι από μετάφραση).

**ΦΥ8352 – ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΚΩΜΩΔΙΑ: ΤΕΡΕΝΤΙΟΥ ΕΥΝΟΥΧΟΣ – Υ(VIII)
(Μ. Παπαδημητρίου)**

Στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη της Λατινικής Κωμωδίας και ιδιαίτερα η γνωριμία με το έργο του Τερεντίου. Προτάσσεται εισαγωγή για το Ρωμαϊκό Δράμα γενικά και τη Λατινική Κωμωδία ειδικότερα (αρχές, προϋποθέσεις εμφάνισης και ανάπτυξης, εξέλιξη, χαρακτηριστικά, εκπρόσωποι, γλώσσα, μέτρα). Αναπτύσσονται θέματα όπως: η χρονολογία των κωμωδιών του Τερεντίου, η πρωτοτυπία του σε σχέση με τα Ελληνικά πρότυπά του, η τεχνική της *contaminatio*, οι πρόλογοι των κωμωδιών του, η διαίρεση των κωμωδιών σε πράξεις και σκηνές, οι χαρακτήρες που παρουσιάζονται στα έργα του, η έννοια της *Humanitas* που αναδεικνύεται μέσα σ' αυτά, η γλώσσα και το ύφος του, τα μέτρα που χρησιμοποιεί, οι υπομνηματιστές του, η χειρόγραφη παράδοση, οι εκδόσεις των κωμωδιών του και η επίδραση που άσκησε στο μεταγενέστερο θέατρο. Αναλύεται η κωμωδία *Eunuchus* από γλωσσική πλευρά, ενώ παράλληλα ανιχνεύονται μοτίβα, στοιχεία ιστορικά, κοινωνικά, πολιτιστικά, της καθημερινής ζωής, οι επιδράσεις από φιλοσοφικές απόψεις και εκφράσεις της λαϊκής σοφίας. Αναζητούνται στοιχεία από το Ελληνικό πρότυπο του, αλλά και προσπάθειες εκρωμαϊσμού, το κωμικό στοιχείο, αλλά και η τάση του να διδάξει.

Συγγράμματα:

Επιλογή ανάμεσα στα συγγράμματα:

(α) Λ. Τρομάρας, *P. Terentius Afer. Eunuchus*. Εισαγωγή – κείμενο – μετάφραση – σχόλια. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2005.

(β) K.L. Hunter, *Η Νέα Κωμωδία στην Αρχαία Ελλάδα και στη Ρώμη* (μετ. Β. Φυντίκογλου) εκδ. Μ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1994.

2. Διανέμονται Πανεπιστημιακές παραδόσεις

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

**ΦΕ0373 – ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ – ΚΑΤΟΥΛΛΟΣ – ΕΥ(VI/VIII)
(Ε. Καρακάσης)**

Το μάθημα περιλαμβάνει :

1. Εισαγωγή στο βίο και το έργο του Κατούλλου, τον κύκλο των *poetae novi*, το κίνημα του ρωμαϊκού καλλιμαχισμού, την ταυτότητα της *Lesbia*,

τη γλώσσα και το ύφος του Κατούλλου, τις λογοτεχνικές επιδράσεις της προγενέστερης ελληνικής και λατινικής λογοτεχνίας στο έργο του Κατούλλου, την ιστορία της κειμενικής παράδοσης και τη μετρική του Ρωμαίου ποιητή.

2. Γλωσσικό, μετρικό και ερμηνευτικό σχολιασμό των παρακάτω ποιημάτων: 1, 2, 2b, 3, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 22, 34, 35, 41, 43, 46, 48, 49, 51, 52, 58, 64, 85.